

13.1.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00031 Valtioneuvosto

Esteiden poistaminen sähköisen ensitunnistamisen ketjutukselta (LVM/1218/01/2016)

Liikenne- ja viestintäministeriön esitysluonnoksessa ehdotetaan, että vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annettua lakia muutetaan siten, että ensitunnistamista koskevan tiedon ketjuttamiselle asetetaan 10 sentin enimmäishinta. Ehdotettu säännös on määräaikainen ja sen on tarkoitus olla voimassa viisi vuotta. Tavoitteena on edistää sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehittymistä. Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry kannattaa esitystä sekä yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön näkemykseen siitä, että ensitunnistustietojen välittämisestä perityt korkeat hinnat vaikeuttavat kilpailun toimivuutta.

Kuluttajaliitto toivoo lisäksi, että liikenne- ja viestintäministeriö selvittää käsiteltävänä olevan esityksen valmistelun yhteydessä tai muuten mahdollisimman nopeasti mahdollisuudet tunnistamisvälineen haltijan velvollisuuksia koskevan lain 23 §:n 2 momentin muuttamiseen. Säädöksessä kielletään tunnistamisvälineen luovuttaminen toisen käyttöön.

Vuoden 2017 alussa tuli voimaan luottolaitostoiminnasta annetun lain muutos. Muutetun lain 15 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan maksupalveluita tarjoavan talletuspankin on tarjottava euromääräistä perusmaksutiliä, siihen liittyviä maksupalveluita ja sähköisen tunnistamisen palveluita ETA-valtiossa laillisesti asuville luonnollisille henkilöille noudattaen tätä pykälää ja 6 a ja 6 b §:ää. Perusmaksutiliä, siihen liittyviä maksupalveluita ja sähköisen tunnistamisen palveluita tarjotessaan talletuspankin tulee kohdella kaikkia asiakkaita **yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi**. Hallituksen esityksen mukaan talletuspankin on tarvittaessa mukautettava palveluitaan ja varmistettava palveluiden toimivuus myös apuvälineillä tämän oikeuden toteuttamiseksi. Asiakkaan tarpeiden mukaisesti mahdollisia mukauttamismuotoja voivat olla muun muassa pistekirjoitettujen asiakirjojen toimittaminen, tunnuslukujen tarjoaminen sähköisessä muodossa, sormenjälkitunnistautuminen tai **henkilökohtaisen avustajan käytön salliminen**.

Uuden maksupalveludirektiivin täytäntöönpanoa käsittelevä työryhmä on kokouksissaan käsitellyt myös henkilökohtaisen avustajan käyttämiseen liittyviä kysymyksiä. Työryhmässä on havaittu, että käytännössä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 23 §:n 2 momentti estää henkilökohtaisen avustajan käytön sallimisen.

Sähköistä tunnistamista käsittelevän eIDAS-asetuksen johdanto-osan 29-kappaleessa viitataan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen ja erityisesti

13.1.2017

kyseisen yleissopimuksen 9 artiklaan ja todetaan, että tarjotut luottamuspalvelut ja niiden tarjoamisessa käytetyt loppukäyttäjätuotteet olisi tehtävä vammaisille esteettömiksi aina kun se on toteutettavissa. Asiasta säädetään asetuksen 15 artiklassa. Lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään syrjintä muun muassa vammaisuuden perusteella ja 26 artiklassa tunnustetaan vammaisten oikeus päästä osallisiksi toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään.

EIDAS-asetuksen täytäntöönpanoasetuksen sähköisen tunnistamisen menetelmien ominaispiirteitä ja suunnittelua käsittelevässä 2.2.1-kohdassa käytetään matalan ja korotetun varmuustason menetelmien kohdalla ilmaisua *vain sen henkilön hallinnassa tai hallussa, jolle se kuuluu* (englanninkielisessä versiossa *only under the control or possession of the person to whom it belongs*). Kuluttajaliiton mielestä sähköistä tunnistamista koskevaa EU-sääntelyä voidaan tulkita sellaisella tavalla, joka mahdollistaisi henkilökohtaisen avustajan käyttämisen verkkopankkia käytettäessä. Ottaen huomioon edellä mainitut perus- ja ihmisoikeussäädökset ja eIDAS-asetuksen viittauksen niihin, Kuluttajaliitto katsoo tulkinnan myös perustelluksi. Tämän vuoksi Kuluttajaliitto pyytääkin liikenne- ja viestintäministeriötä selvittämään mahdollisuudet vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 23 §:n 2 momentin muuttamiseksi siten, että vammaisille mahdollistetaan henkilökohtaisen avustajan käyttäminen verkkopankkiasioinnissa.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Tuula Sario
johtava lakimies
pääsihteerin sijaisena

Timo Niemi
lakimies

13.1.2017